

6. UNWTO. (2022). *Tourism and post-crisis recovery: Lessons learned for future resilience*. Madrid: UNWTO.

7. UNWTO. (2023). *Tourism as a driver for peace and prosperity*. Madrid: UNWTO.

УДК 336.14:338.24(477)

Мелешко Дмитро Андрійович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: Глушко Аліна Дмитрівна

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»

ФІСКАЛЬНА СТІЙКІСТЬ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Фіскальна стійкість державного бюджету є ключовою передумовою забезпечення макроекономічної стабільності та ефективного функціонування фінансової системи держави. В умовах воєнного стану питання збереження та зміцнення фіскальної спроможності набуває особливої актуальності, оскільки бюджет стає основним інструментом фінансування оборонних потреб, підтримки критичної інфраструктури та соціального захисту населення. Воєнні дії на території України спричинили суттєве зниження обсягів виробництва, скорочення податкових надходжень, дестабілізацію фінансових потоків та зростання видаткового навантаження на бюджет, що вимагає перегляду підходів до формування й реалізації фіскальної політики.

В умовах війни відбулося переформатування державних фінансів: зростання військових та пов'язаних із безпекою видатків відбулося на тлі трансформації джерел фінансування бюджету й часткового падіння традиційних податкових надходжень [1]. За підсумками 2023 року консолідовані доходи становили близько 3,1 трлн грн, тоді як у 2024–2025 роках спостерігалася часткова стабілізація доходів при збереженні високого видаткового навантаження [2]. З 2022 року зовнішня фінансова допомога і програми міжнародних фінансових інституцій залишаються критичними для покриття дефіцитів та фінансування відновлення: програма МВФ та пакети підтримки формують основу макрофінансової стійкості, одночасно визначаючи вимоги до бюджетної політики й інституційних реформ. Окремим викликом є зростання видатків на оборону, що формує додатковий фіскальний тиск та змінює пріоритети бюджетної політики.

На сьогоднішній день ключовими проблемами мобілізації доходів правомірно визначити наступні: зниження рівня економічної активності; обмежені можливості внутрішньої мобілізації доходів без підвищення

фіскального тиску на економіку; залежність від зовнішнього фінансування та волатильність його обсягів; незавершеність податкової реформи, що спричиняє проблеми з контролем та виявленням схем ухилення від сплати податків.

З метою підвищення фіскальної стійкості державного бюджету України необхідно поєднати оперативні заходи мобілізації з середньо- та довгостроковими. В першу чергу, доцільно підвищити ефективність адміністрування податків. Інвестиції в цифрові системи, розширення електронного моніторингу ланцюгів постачання й автоматизації дозволять підвищити прозорість адміністрування та збільшити податкові надходження [3]. Очікуваний ефект від цифровізації адміністрування (електронні чеки, інтеграція баз, ризик-орієнтовані перевірки) за оцінками експертів може скласти +3–6% до операційних податкових надходжень у середньостроковому періоді [4]. Важливим напрямом є оптимізація структури видатків і покращення бюджетної ефективності. Рециркуляція бюджетних коштів через пріоритетизацію проєктів з високим мультиплікатором відновлення дозволить збільшити реальний фіскальний простір без додаткового тиску на оподаткування [5]. Водночас необхідною є диверсифікація джерел фінансування (гранти, конверсія боргу та ін.), яка дозволить знизити вразливість до одного типу ресурсів.

Зміцнення фіскальної стійкості України в умовах війни вимагає поєднання оперативних заходів (підвищення ефективності збору, тимчасові інструменти мобілізації) та структурних реформ (інституційна трансформація, податкова реформа, прозоре управління донорськими коштами). При цьому збереження макроекономічної стабільності можливе лише за умов синхронізації внутрішніх реформ із довгостроковою зовнішньою фінансовою підтримкою та стратегічним плануванням відновлення інфраструктури. Таким чином, зміцнення фіскальної стійкості державного бюджету України слід розглядати як пріоритет державної політики і як основу для післявоєнного відновлення.

Список використаних джерел

1. Hlushko A. D. Conceptual principles of reforming the tax system of Ukraine in the conditions of European integration. Prospects for the development of finance in the conditions of European integration of Ukraine: monograph. Tallin: Estonia, IRETC MTÜ, 2022. P. 120–148.

2. Міністерство фінансів України. Консолідований бюджет. URL: https://mof.gov.ua/en/budget_2023-582

3. Варналій, З., Вишневський, В., Десятнюк, О., Іванов, Ю., Крисоватий, А., Лютий, І., ... & Федосов, В. (2023). Цифровізація як спосіб підвищення ефективності податкового адміністрування. *Економіка, облік, фінанси та право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку*, 45.

4. Report on the progress of the national revenue strategy until 2030. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/Report%20on%20the%20progress%20of%20the%20National%20revenue%20strategy%20until%202030%20in%202024.pdf>

5. Kyiv School of Economics. Fiscal Digest 2024. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/Fiscal-Digest-2024.pdf>

УДК 35.077:004

Мирошниченко Аліна Іванівна

к. держ. упр., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Сучасний світ змінюється шаленими темпами: цифрова революція, геополітичні потрясіння та економічні перебудови змушують переосмислити, як працює публічне управління. У таких умовах застосування інновацій в адміністративних послугах – це не просто модний тренд, а реальний інструмент та потреба, щоб зробити державу ефективнішою і ближчою до людей. Сьогодні ключ до успіху будь-якої держави полягає у переході до людиноцентричних моделей, де громадянин не пасивний отримувач, а повноцінний партнер у створенні послуг. Варто відзначити, що це особливо актуально для України, де цифрова трансформація через платформу «Дія» вже показала, як технології можуть спростити процес надання послуг та підвищити довіру до влади.

В Україні «Дія» – це справжній прорив, який не лише прискорив доступ до послуг, а й зекономив мільярди гривень на паперах та чергах. Але щоб рухатися далі, варто поглиблювати цей досвід, особливо в регіонах, де ресурси обмежені та прифронтових регіонах. Глобальні тенденції у світі надають підказки в якому напрямку потрібно рухатися далі, а саме від традиційного адміністрування до інтегрованих екосистем, орієнтованих на користувача. Серед ключових напрямків – фокус на людину (human-centered design), аналітика даних, спільне творення послуг (ко-креація) та персоналізація.

Цифрова трансформація йде пліч-о-пліч з штучним інтелектом, який автоматизує рутину і робить процеси прозорішими. У ЄС технології ШІ вже допомагають оптимізувати адміністрування, скорочуючи витрати та ризики корупції [1]. В Україні ми це бачимо в ЦНАП: алгоритми прискорюють реєстрацію бізнесу чи видачу документів, роблячи систему менш вразливою до зловживань. Звісно, є це породжує нові виклики та загрози, від кібербезпеки до цифрової грамотності, але потенціал величезний.